

Agnieszka Majewska-Kafarowska

WPROWADZENIE

W prezentowanym numerze 2/2022 *Edukacji Dorosłych* proponujemy Czytelnikom/Czytelniczkom teksty Autorów/Auterek z różnych ośrodków w kraju i za granicą, którzy swoje narracje andragogiczne poświęcili zagadnieniom rozmaicie wpisującym się w aktualia problemów doświadczanych przez współczesnych dorosłych. Tematyka prezentowanych artykułów – choć nie zawsze bezpośrednio – dotyczy specyfiki ponowoczesnej rzeczywistości naznaczonej nie tylko globalizacją, technologizacją życia codziennego, ale wciąż jeszcze postpandemicznymi problemami determinującymi gospodarkę wielu krajów, a zatem życie ludzi. Niestety ta rzeczywistość już niemal od roku ma jeszcze jedną odsłonę, niechlubną, trudną, obnażającą niemoc politycznych mechanizmów wpływu i dosadnie ukazującą specyfikę ludzkiego losu, zawirowań życia. Co prawda wojna nie jest obecna jako główny wątek w prezentowanych artykułach, pojawiają się natomiast takie tematy jak samotność, kształcenie całożyciowe, wypalenie akademickie, kształcenie opiekuna osoby starszej, społeczeństwo wiedzy czy edukacja seniorów.

Jako pierwszy zaprezentowany został artykuł zatytułowany *Spoleczeństwo wiedzy – nieobecna kategoria andragogiki*, w którym autor – Mieczysław Małewski – analizuje proces przejścia od społeczeństwa wiedzy do społeczeństwa informacyjnego i zastanawia się nad skutkami, jakie ten zwrot ma dla edukacji dorosłych. Jak pisze Autor „pojęcie *spoleczeństwo wiedzy* rozbłysło w naukach społecznych niczym kometa i równie szybko zgasło. Badacze edukacji dorosłych w zasadzie nie zwrócili na nie uwagi” (Małewski, 2022, s. 11).

W dalszej części czasopisma Elżbieta Dubas w artykule *Uczenie się samotności na przedprożu dorosłości. Przyczynek do zrównoważonego rozumienia samotności* prezentuje rozważania z obszaru monoseologii pedagogicznej, które kończy bardzo ważnym apelem, by odmitologizować samotność, która bardzo długo rozumiana była głównie jako negatywne doświadczenie: osamotnienie. Odmitologizowanie samotności Autorka uważa za „ważny kierunek działań (...), który ma na celu przywrócenie pełnego znaczenia samotności jako uniwersalnego ludzkiego doświadczenia, uwzględniającego także jej aspekt rozwojowy.

Przywrócenie wieloaspektowego rozumienia fenomenu samotności może być kluczem dla współczesnej edukacji (dorosłych), która powinna wspierać ludzi w trudnych czasach nieprzewidywalnych zmian, ekstremalnie nasilających osamotnienie (pandemia, wojny) i w których jeszcze bardziej wzrasta znaczenie samotności sprzyjającej pielęgnowaniu dojrzałego świata wewnętrznego” (Dubas, 2022, s. 41).

W nieco innym klimacie prowadzone są rozważania w kolejnym artykule zatytułowanym *Kształcenie calożyciowe w perspektywie Europejskiego programu na rzecz umiejętności*, w którym Autorki – Ewa Kula i Marzena Pękowska – prezentują rozważania dotyczące ogłoszonego przez Komisję Europejską w 2020 roku programu na rzecz umiejętności *Europejski program na rzecz umiejętności, służący zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności*. Autorki analizują problematykę dotyczącą dynamiki ewolucji znaczenia idei uczenia się przez całe życie, a także prowadzą rozważania na temat polityki edukacyjnej w kontekście realizowania jej koncepcji w praktyce oświatowej.

Kolejna Autorka – Agata Chabior – w artykule *Kształcenie niemedycznego opiekuna osoby starszej – kompetencje i cechy opiekuna* rozważa, w oparciu o wyniki badań własnych nad kwestią „stworzenia ram dobrze realizowanej opieki z jednoczesnym dookreśleniem wszelkich czynników wpływających na jej efektywność, w tym warunków i okoliczności, w których przebiega wraz z cechami i kompetencjami osoby ją sprawującej – opiekuna osoby starszej”, co w opinii Autorki jest kluczowe w działaniach wspomagania seniorów w pomyślnym starzeniu (Chabior, 2022, s. 61).

Starość obecna jest także w artykule Moniki Sulik – *Uniwersytet Trzeciego Wieku w obliczu potrzeb „patchworkowo-kolażowej” starości*. Autorka w swych rozważaniach podjęła próbę dookreślenia tzw. nowej starości, wykorzystując do tego refleksje słuchaczek i słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Katowicach ukazujące miejsce tej instytucji w zaspokajaniu potrzeb współczesnych senierek i seniorów. Jak sama pisze „potrzeby te zostały ujęte w sposób wielowymiarowy, przez pryzmat trzech wyróżnionych przez Autorkę dynamik: poszukiwanie i poznanie, transformacja i transgresja oraz przemijanie i utrata” (Sulik, 2022, s. 77).

Zupełnie inne zagadnienie prezentuje w artykule zatytułowanym *Samoocena i zaspokojenie podstawowych potrzeb psychologicznych jako predyktory wypalenia akademickiego wśród studentek pedagogiki specjalnej* Dominik D. Strzelecki. Autor zauważa, że coraz częściej dostrzega się wysoki poziom objawów wypalenia studentów, zaś samo wypalenie akademickie to zjawisko złożone i bardzo szkodliwe dla dobrostanu jednostki. Zaprojektowane przez Autora badania stanowiły próbę empirycznej diagnozy zjawiska wypalenia akademickiego studentek pedagogiki specjalnej, ale też miały służyć określeniu „charakteru związków komponentów wypalenia akademickiego z samooceną oraz zaspokojeniem trzech podstawowych potrzeb psychologicznych (autonomii, kompetencji, relacji)” (Strzelecki, 2022, s. 95).

Numer zamyka artykuł czeskich Autorów/Auterek napisany w języku angielskim poświęcony znaczeniu edukacji seniorów w przeciwdziałaniu ich wykluczeniu społecznemu (*Senior education as a form of prevention from social exclusion*). Kateřina Krupková, Václav Bělík i Barbora Nováková prezentują możliwości kształcenia seniorów w Republice Czeskiej. Szczególną uwagę poświęcono zagrożeniom związanym z okresem pandemii Covid-19 i większym ryzykiem wykluczenia społecznego ze względu na brak możliwości interakcji z innymi.

Zapraszamy do lektury prezentowanego numeru, jestem przekonana, że czas poświęcony na czytanie zamieszczonych w tym numerze *Edukacji Dorosłych* tekstów będzie dla Państwa wartościowy, inspirujący, otwierający na własne poszukiwania i dociekania badawcze. Myślę, że w słowach Williama McKinley'a Runyana można zobaczyć wartość i bogactwo, które można znaleźć w artykułach zamieszczonych w polecanym numerze – nie tylko tych, które odwołują się do wypowiedzi biograficznych, ale i tych, które nie czynią tego bezpośrednio, lecz dotyczą uwarunkowań życia, losów człowieka, jego potrzeb czy edukacji:

Niewiele jest rzeczy bardziej fascynujących czy kształcących niż poznawanie doświadczeń innych świadomych istot w ich ziemskiej wędrówce. Relacje z ich życia mogą nas głęboko poruszać, pomagają nam wyobrazić sobie, co oznaczało życie w odmiennych warunkach społecznych i historycznych, pozwalają uzyskać wgląd w mechanizmy rządzące życiorysami, a być może dostarczają nam też pewnego układu odniesienia do przewartościowania naszych własnych doświadczeń (Runyan, 1992, s. 9)

Zapraszamy do prezentowania swoich rozważań, poszukiwań i dociekań badawczych na łamach naszego Czasopisma i nadsyłanie tekstów do kolejnych numerów.

Bibliografia

- Malewski, M. (2022). Społeczeństwo wiedzy – nieobecna kategoria andragogiki. *Edukacja Dorosłych*, nr 2, s. 11.
- Dubas, E. (2022). Uczenie się samotności na przedprożu dorosłości. Przyczynek do zrównoważonego rozumienia samotności. *Edukacja Dorosłych*, nr 2, s. 41.
- Chabior, A. (2022). Kształcenie niemedyceznego opiekuna osoby starszej – kompetencje i cechy opiekuna. *Edukacja Dorosłych*, nr 2, s. 61.
- McKinley, Runyan W. (1992). *Historie życia a psychobiografia*. Warszawa, s. 9.
- Sulik, M. (2022). Uniwersytet Trzeciego Wieku w obliczu potrzeb „patchworkowo-kolazowej” starości. *Edukacja Dorosłych*, nr 2, s. 77.
- Strzelecki, D.D. (2022). Samoocena i zaspokojenie podstawowych potrzeb psychologicznych jako predyktory wypalenia akademickiego wśród studentek pedagogiki specjalnej. *Edukacja Dorosłych*, nr 2, s. 95.